

## Bogen

**A. H. Strodtmann: Die dritte Säcularfeier der Reformation in Hadersleben. 1818.**

Af lokalhistorisk kyndige betragtes denne bog som en **stor sjældenhed** og er samtidig en helt speciel kilde til byen Haderslevs og skolens historie i begyndelsen af **1800-tallet**. Konkret drejer bogen sig om **fejringen af Reformationens 300 års jubilæum i oktober 1817**. Denne begivenhed fandt sted over hele riget, mens alt arbejde lå stille.

Bogen er skrevet på tysk, det officielle embedssprog i Haderslev og resten af hertugdømmet Slesvig i hine tider. Når den er særlig interessant for Haderslev Katedralskole, skyldes det to ting: Dels, at den er skrevet af en af skolens tidligere rektorer, **Adolph Heinrich Strodtmann**. Dels, at den rummer en fyldig omtale af skolens rolle under selve jubilæet. F.eks. er den daværende rektor **Christian August Brauneisers** latinske tale ved festgudstjenesten i den nuværende domkirke medtaget i sin fulde udstrækning, 26 sider lang.

Desuden hører vi om oprettelsen af det såkaldte **Lutherske Stipendium**, der så vidt vides eksisterer den dag i dag. Stipendiet, indsamlet for frivillige midler fra byens borgere, skulle årligt tildeles en student fra skolen til brug for videre studier.

Men først og fremmest handler bogen om selve **jubilæet**. D.v.s. alt lige fra takkegudstjenesten i Hertug Hans Kirken, hvor menigheden "i den årle morgenstund frembar den Almægtige deres takoffer", til den store finale på festens tredje og sidste dags aften: Opførelsen af "den skønneste del af **Haydns Skabelse**" i en stuvende fuld kirke, festligt oplyst af ikke mindre end 1200 farvede lamper.

## Forfatteren



Som sagt er bogens forfatter – eller måske skulle man sige: dens redaktør – skolens tidligere rektor **Adolph Heinrich Strodtmann (1753-1839)**. Som normalt var for folk af hans rang og stand, fortsatte han senere i kirkelig tjeneste og beklædte nu i **1817** embedet som

provst i Haderslev, den højeste lokale kirkelige autoritet. Det var i denne egenskab, at han stod med ansvaret for, at alt gik som det skulle ved det store reformationsjubilæum.

**Strodtmann** var nok den af skolens rektorer, der på kortest tid fik gennemført flest **reformer** i skolens historie. F.eks. afskaffede han de daglige såkaldte tidebønner i domkirken, som skolens disciple helt tilbage fra skolens oprettelse i **1567** havde taget del i - dag efter dag, året rundt. Tiden kunne bruges til noget nyttigere, sagde han. Det var også **Strodtmann**, der grundlagde skolens bibliotek.

**Strodtmann** var ægte **rationalist**, en svoren tilhænger af fornuft og nyttefilosofi, også på det religiøse område. Hans prædikener varede sjældent under 1½ time og var fyldt med analyser og intellektuelle ræsonnementer om dagens tekst. Det hed sig, at kirkegængerne kedede sig bravt.

**Strodtmanns** stemme var svag og pibende og svær at høre – og så var det oven i købet på tysk!

Som mange af tidens ledende skikkelser, beklædte **Strodtmann** sit embede i **over en menneskealder**. En efterårsdag i **1839** sank han om og døde, 86 år gammel, mens han var i gang med at rive nedfaldne blade sammen i sin have. I dag kan man dvæle ved hans grav på Klosterkirkegården i Haderslev.

## Baggrunden

I dag handler skolen om at tiltrække unge til en uddannelse, der er til gavn både for dem selv og for samfundet. For et par menneskealder siden drejede det sig ikke mindst om at stå op for de nationale værdier i en tid med dansk-tyske modsætninger i grænselandet. Før den tid stod de **religiøse, kirkelige forhold** i centrum. Læg hertil, at skolen på den tid var den eneste af sin art i hele det nordlige Slesvig – og vel at mærke med et elevtal, der lå et godt stykke under vore dages.

Det forpligtede. Overalt indtog latinskolerne en **central plads i byens og kirkens liv**. Lærerne var teologer, eleverne stiledede mod en teologisk karriere. Det forklarer også en god del af den rolle, skolen spillede i lokalsamfundet som helhed. Sådan havde det for så vidt altid været. Også i **1617** og **1717** havde skolen taget del i reformationsjubilæerne – begivenheder, der alene i kraft af deres indhold og omfang vidner om kirkens store rolle i skolens liv – og omvendt.

Det er vigtigt, at det netop var **Luther**, man fejrede – den **Luther**, der i **1517** ikke blot var med til at afskaffe afladshandlen, men som radikalt vendte op og ned på folks og hele samfundets grundlæggende værdier og livsopfattelse.

Nu skrev man **1817**. Det aftvinger respekt, at man netop nu i Haderslev overhovedet fandt midler til at oprette **Det Lutherske Stipendium**. Tiderne var trange med stribevis af fallitter, tvangsauktioner og social nød og elendighed. København var blevet bombarderet i **1807**, **1813** gik staten bankerot, og **1814** mistede Danmark Norge. Alle – også i Haderslev - blev fattigere, og Danmark var – som man sagde – "et lidet, fattigt land".